

**Wyrok z dnia 7 lutego 1997 r.
II UKN 71/96**

Przeprowadzenie przez Sąd Apelacyjny w postępowaniu rewizyjnym toczącym się na zasadach przewidzianych w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego... (Dz. U. Nr 43, poz. 189), dowodu z dokumentu nie narusza art. 477⁵ § 1 KPC.

Przewodniczący SSN: Maria Tyszel, Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Jadwiga Skibińska-Adamowicz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 1997 r. sprawy z wniosku Jerzego D. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o rentę inwalidzką, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 22 października 1996 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 6 maja 1996 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku oddalił odwołanie wnioskodawcy Jerzego D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w B. z dnia 19 grudnia 1995 r. w sprawie o rentę inwalidzką, ustalając następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca pobierał rentę inwalidzką od dnia 5 sierpnia 1986 r. do 1 grudnia 1987 r. Z tym dniem świadczenie zostało wstrzymane decyzją z dnia 20 listopada 1987 r.

Wobec wniosku z dnia 12 stycznia 1994 r. sprawa uprawnień rentowych wnioskodawcy była badana ponownie, przy czym rozpoznając jego odwołanie od decyzji ZUS odmawiającej przyznania świadczenia, Sąd Wojewódzki w Białymstoku oddalił odwołanie wyrokiem z dnia 29 sierpnia 1994 r. [...]. Sąd ustalił - na podstawie opinii biegłych - że inwalidztwo wnioskodawcy według trzeciej grupy istnieje od września 1993 r., nie jest natomiast spełniony warunek 5 lat zatrudnienia w ostatnim dziesięcioleciu, licząc od daty powstania inwalidztwa.

Taka sama sytuacja faktyczna została stwierdzona w obecnie rozpoznawanej sprawie. Nie budzi wątpliwości inwalidztwo wnioskodawcy według trzeciej grupy od września 1993 r., brak jednak wymaganego okresu pracy w ostatnim dziesięcioleciu przed powstaniem inwalidztwa, to jest od 4 czerwca 1982 r. do 30 września 1993 r. W okresie tym wykazano 4 lata 11 miesięcy i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych w miejsce wymaganych pięciu lat. Ponieważ nowy wniosek o rentę złożony został po ustaniu zatrudnienia (4 grudzień 1995 r.), okres dziesięciolecia liczy się od daty powstania inwalidztwa stosownie do przepisu art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

Rozpoznając rewizję wnioskodawcy, Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w Białymstoku zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznał wnioskodawcy rentę inwalidzką III grupy od dnia 1 września 1994 r.

Zdaniem Sądu, wobec niewątpliwego inwalidztwa wnioskodawcy wynikającego z orzeczenia Obwodowej Komisji Lekarskiej do spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia w B. z dnia 30 marca 1994 r., nie było powodu do ponownego oceniania tej przesłanki (uznanej przez organ rentowy), a badaniu powinno podlegać istnienie wymaganego pięcioletniego okresu zatrudnienia. W toku postępowania rewizyjnego wnioskodawca przedłożył nowy dowód stwierdzający zatrudnienie na podstawie umowy o pracę od dnia 1 lipca do 30 września 1988 r. (trzy miesiące) w gospodarstwie rolnym Mieczysława P. Okres ten podlegał zaliczeniu "niezależnie od braku w tej części uprzedniej decyzji organu rentowego". Skoro usunęło to jedyną przeszkodę dla przyznania tego świadczenia - "łączny staż rentowy wynosi 5 lat 2 miesiące i 17 dni" - istniała podstawa do zmiany decyzji i przyznania renty inwalidzkiej.

Powyższy wyrok zaskarżył kasacją organ rentowy i zarzucając "naruszenie przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy", wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.

Zdaniem kasacji, nowy dowód złożony przez wnioskodawcę w toku postępowania rewizyjnego, należało traktować jako nowe żądanie zgodnie z art. 477¹⁰ § 2 KPC i przekazać je organowi rentowemu do rozpoznania. Sąd Apelacyjny nadto "nie przesłuchał pracodawcy wnioskodawcy ani nie wyjaśnił, czy od tej umowy o pracę były odprowadzone składki na ubezpieczenie społeczne".

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego... (Dz. U. Nr 43, poz. 189), od orzeczenia sądu drugiej instancji oddalającego po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy (to jest od dnia 1 lipca 1996 r. - art. 14) rewizję lub orzekającego co do istoty sprawy, przysługuje kasacja, z wyłączeniem spraw, w których według tej ustawy kasacja nie przysługuje. Zważywszy datę wyroku Sądu Apelacyjnego (Sądu drugiej instancji) i jego charakter (orzeczenie co do istoty sprawy) przysługuje od niego kasacja. Jest ona także dopuszczalna w myśl art. 393 KPC, przedmiotem bowiem sprawy jest ustalenie prawa do renty inwalidzkiej. Według art. 393¹ pkt 2 KPC kasacja może być oparta na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Naruszenie takie powinno dotyczyć istotnych przepisów postępowania, co wynika z sensu tego przepisu, a także z treści art. 393¹⁵ KPC. Ten ostatni przepis stanowi, że Sąd Najwyższy może orzec co do istoty sprawy, jeżeli uzna, "że nie ma istotnych naruszeń przepisów postępowania". Potrzebne jest więc stwierdzenie, że doszło do naruszenia konkretnego przepisu procedury i to istotnego obiektywnie oraz wskazanie błędów lub braków, które naruszają konkretny przepis. Naruszeniem istotnych przepisów postępowania, mogącym wpłynąć na wynik sprawy będzie, zdaniem Sądu Najwyższego, niedopuszczenie dowodu na fakty sporne między stronami, a mające dla sprawy istotne znaczenie.

W tym kontekście zarzut podniesiony w rozpoznawanej kasacji nie jest zasadny,

a wskazany jako naruszony w postępowaniu rewizyjnym art. 477¹⁰ § 2 KPC, nie odnosi się do ocenianej sytuacji procesowej.

W postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych miał zastosowanie przepis art. 477⁴ § 1 KPC nakazujący sądowi rewizyjnemu przeprowadzenie dowodów uzupełniających, jeżeli przyczyni się to w sposób istotny do przyspieszenia postępowania. Na tej podstawie sąd mógł dokonywać nowych ustaleń z tym tylko zastrzeżeniem, że nie było do tego konieczne ponowne przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości lub w znacznej części.

W rozpoznawanej sprawie jedyną sporną okolicznością było posiadanie przez wnioskodawcę wymaganego zatrudnienia - 5 lat - w dziesięcioleciu liczonym od daty inwalidztwa. Nie kwestionowany przez organ rentowy okres przekroczył 4 lata i 11 miesięcy. W tych warunkach postępowanie Sądu Apelacyjnego było trafne, wręcz stwierdzić trzeba, że niedopuszczenie zawnioskowanego dowodu z dokumentu i uchylenie wyroku Sądu Wojewódzkiego i decyzji organu rentowego z przekazaniem sprawy temu organowi do ponownego rozpoznania, naruszałoby art. 477⁵ § 1 KPC. Przepis ten bowiem dopuszczał uchylenie zaskarżonego wyroku przez sąd rewizyjny - poza wypadkami określonymi w art. 388 § 2 i 3 - tylko wtedy, gdy wydanie wyroku co do istoty sprawy wymagałoby ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości lub znacznej części. Wskazane wyżej przepisy (art. 477³ i art. 477⁵ KPC) skreślone art. 1 pkt 60 ustawy z dnia 1 marca 1996 r., miały zastosowanie przy rozpoznaniu rewizji w tej sprawie, zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego...

Powołany w kasacji przepis art. 477¹⁰ § 2 KPC dotyczy nowego żądania, nie zaś nowego dowodu - co przeoczył skarżący - stąd też zarzuty podniesione w skardze, jako nie wykazane, nie mogą odnieść skutku.

W postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy nie bada trafności ustaleń faktycznych sądu drugiej instancji, jeżeli przy ich poczynieniu nie naruszono przepisów postępowania, stąd też kwestionowanie ustaleń Sądu Apelacyjnego, który uznał moc dowodową przedłożonej umowy o pracę jest pozbawione znaczenia i nie może skutkować uwzględnieniem kasacji.

Z tych względów na podstawie art. 393¹² KPC orzeczono jak w sentencji.

N o t k a

Porównaj: **wyrok z dnia 14 lutego 1996 r., II PRN 2/96 (OSNAPiUS 1996 nr 17 poz. 252)**, według którego przeprowadzenie przez sąd rewizyjny dowodów uzupełniających zgodnie z art. 477⁴ § 1 KPC daje temu sądowi podstawę do dokonania ustaleń odmiennych od ustaleń sądu pierwszej instancji (art. 477⁴ § 2 KPC - a contrario).

=====